

Den Haag, 15 juni 2015

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Mevrouw dr M. Bussemaker, minister OCW
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Betreft: Reactie De Zaak Nu namens presentatie-instellingen op
Uitgangspuntenbrief Ruimte voor Cultuur 2017 – 2020

Geachte mevrouw Bussemaker,

In uw uitgangspuntenbrief “Ruimte voor cultuur” plaatst u kwaliteit voorop. U nodigt instellingen uit om het eigen profiel verder te ontwikkelen en van daaruit verbindingen te leggen en van betekenis te zijn voor de brede maatschappelijke context waarin cultuur functioneert. De Zaak Nu is verheugd over deze positieve, inhoudelijke benadering.

De Zaak Nu vertegenwoordigt de presentatie-instellingen voor beeldende kunst en diverse postacademische instellingen in Nederland. Deze instellingen, die door het hele land verspreid opereren, beantwoorden op diverse punten aan uw beleidsvoornemen. Zoals uit het rapport “Een Zaak van Verandering” naar voren komt, stellen presentatie-instellingen kunstenaars in staat om nieuw werk te ontwikkelen en te produceren, faciliteren ze onderzoek (artistiek onderzoek met relevantie voor de ontwikkeling van de sector én cultureel-maatschappelijk onderzoek in relatie tot ontwikkelingen en vraagstukken in de samenleving), dragen ze bij aan de ontwikkeling van talent, en presenteren ze hedendaagse kunst in diverse vormen aan een uiteenlopend publiek en putten daarbij uit een verstrekkend en fijnmazig internationaal netwerk.

De Zaak Nu is heel blij dat presentatie- en postacademische instellingen deel blijven uitmaken van de BIS en dat u een flexibeler budgettering voorstaat. Dit doet recht aan het belang dat deze instellingen hebben voor de kunstsector, aan de mate waarin zij bijdragen aan de internationale uitstraling van de Nederlandse kunst en cultuur, en ook aan de dynamiek van deze instellingen.

De wijze waarop de bezuinigingen van het vorige kabinet zijn opgevangen en de wijze waarop u reparaties pleegt trekken echter een onverantwoorde wissel op de positie van de presentatie-instellingen.

Behalve de presentatie-instellingen die in de BIS zullen worden opgenomen, zijn er nog tientallen die ondersteund worden door het Mondriaan Fonds, “van Aruba tot Beetsterzwaag”, zoals het fonds de spreiding goed omschrijft.

Het Mondriaan Fonds heeft naar aanleiding van de bezuinigingen haar reserves moeten aanwenden om o.a. deze regeling voor de presentatie-instellingen te kunnen blijven bekostigen. Omdat deze reserve van het fonds is uitgeput, is er vanaf dit jaar veel minder geld beschikbaar. Bovendien moet uit ditzelfde budget ook een nieuwe regeling voor Tijdschriften worden uitgevoerd. Dit betekent dat het budget voor presentatie-instellingen de facto met circa 40% afneemt.

Een subsidie van een landelijk fonds heeft een hefboomwerking naar lagere overheden, fondsen en sponsors toe. Bij het wegvallen hiervan zal in veel gevallen een omgekeerd stapeleffect in werking treden. Met als gevolg het verdwijnen van presentatie-instellingen door het hele land (zie geografisch overzicht¹).

Dit heeft grote en onomkeerbare gevolgen voor het Nederlandse kunstklimaat. Het gaat ten koste van werkgelegenheid voor kunstenaars, tentoonstellingsmakers en andere professionals. Het lokale publiek blijft verstoken van hoogwaardig beeldende kunst aanbod. Talentontwikkeling, en meer in het algemeen: de noodzakelijke humuslaag, verschraken.

Laten we hopen dat 'wereldspeler' Nederland haar kwaliteit aan zich zal kunnen blijven binden; presentatie- en postacademische instellingen spelen hierbij een essentiële rol.

Artistieke productie vindt in de beeldende kunst sector op andere wijze plaats dan bijvoorbeeld in de podiumkunsten: het is veel individueler, beeldend kunstenaars hebben niet per sé een institutionele infrastructuur nodig, en kunnen dus een keuze maken uit een spectrum aan mogelijkheden om hun talent te ontwikkelen.

Waar bij de podiumkunsten de productiehuzen deze functie bijna exclusief vervullen, is er in de beeldende kunst op het gebied van talentontwikkeling naast de postacademische instellingen (met een internationale werking) een onmisbare rol weggelegd voor presentatie-instellingen. Hier begeleiden o.a. meer ervaren kunstenaars (presentatie-instellingen zijn in veel gevallen geïnitieerd en geleid door kunstenaars) hun collega's, worden deze uitgenodigd en uitgedaagd nieuw werk te ontwikkelen, ontvangen ze feedback van professionals en experts en bovendien van een sterk betrokken publiek. Ruim voordat u dit als een van uw uitgangspunten had geformuleerd, werd bij presentatie-instellingen al talentontwikkeling als maatwerk en gericht op makers gerealiseerd.

Wij hopen dat u onze zorgen meeneemt bij de verdere invulling van uw Cultuurbeleid 2017 -2020 en het aanbod van kwalitatief hoogwaardige kunst gegarandeerd is van landelijke spreiding en dat daarmee een breed publiek hiermee in aanraking kan komen.

Wij kijken uit naar uw reactie en zijn te allen tijde bereid onze brief persoonlijk toe te lichten.

Hoogachtend,

Arno van Roosmalen
voorzitter

De Zaak Nu
p/a Stroom Den Haag
Hogewal 1 - 9
2514 HA Den Haag

cc: Cultuurwoordvoerders Tweede Kamer
Raad voor Cultuur
Kunsten ' 92
Mondriaan Fonds
BK NL

¹ <http://www.dezaaknu.nl/leden/kaart>